

Datum 2026-04-01
Författare Kapitalmarknadsrätt

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Frågor och svar om regelverket för värdepappersfonder

Innehåll

Fondbestämmelser.....	4
§ 1 Fondens namn och rättsliga ställning.....	4
Vad har Finansinspektionen för praxis när det gäller fondnamn?	4
Vad gäller om fondbolaget ska införa andelsklasser för första gången?	4
Vilket lägsta initiala teckningsbelopp bör en värdepappersfond ha för att den ska anses vara öppen för allmänheten (jfr 1 kap. 1 § första stycket 25 LVF)?	5
§ 4 Fondens karaktär	5
Vad ska anges under § 4, fondens karaktär, i fondbestämmelserna för värdepappersfonder?	5
§ 5 Fondens placeringsinriktning	5
Vad ska anges under § 5, fondens placeringsinriktning, i fondbestämmelserna för värdepappersfonder?	5
Vad gäller om fonden ska använda sig av Value at Risk (VaR)?	6
§ 7 Särskild placeringsinriktning.....	6
Vad ska anges i fondbestämmelserna om fondens innehav är valutasäkrade?.....	6
§ 11 Avgifter och ersättning	7
Är det möjligt att ha prestationsbaserad ersättning i allokeringsfonder/blandfonder?	7
Ansökan om godkännande av nya och ändrade fondbestämmelser..	7
Vad krävs för att Finansinspektionen ska bevilja undantag enligt 5 kap. 24 § LVF?.....	7
Underrättelse till andelsägare enligt 4 kap. 9 a och b §§ LVF	8
Ändringar som Finansinspektionen bedömt inte kräver underrättelse och som gäller omedelbart (dvs. fr.o.m. dagen för beslut)	8
Ändringar som typiskt sett kräver underrättelse men som gäller omedelbart (4 kap. 9 a § LVF)	8
Ändringar som innebär att underrättelse sätts på tid, minst 30 dagars utträdesperiod och gratis inlösen (4 kap 9 b § LVF).....	9
Ändringar som inte får göras	10
Verksamhetsplanen.....	10
Ekonomiska förhållanden.....	10

Vad ska framgå av avsnittet om ekonomiska förhållanden i verksamhetsplanen?	10
I prognosen för fondbolagets ekonomiska förhållanden ska bolaget enligt 2 kap. 9 § FFFS 2013:9 redovisa vilka antaganden som prognosen bygger på. Hur omfattande bör denna redovisning vara?	10
Enligt 2 kap. 9 § första stycket 2 FFFS 2013:9 ska prognosen omfatta "en analys av kapitalkraven enligt 2 kap. 8–10 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder". Räcker det om analysen omfattar det högsta av de två alternativa kapitalkraven?	11
Behöver beräkningen av egna medel specificeras?	11
Vad bör känslighetsanalyserna utgå ifrån?	11
Kapitalkrav för fondbolag	12
Hur mycket egna medel behöver ett fondbolag ha?	12
Hur ska fasta omkostnader beräknas?	12
Vilka poster får ett fondbolag räkna in i sina egna medel?	13

Fondbestämmelser

§ 1 Fondens namn och rättsliga ställning

Vad har Finansinspektionen för praxis när det gäller fonddamn?

Finansinspektionens praxis innebär att värdepappersfonder som i sitt namn anger ett visst tillgångsslag (till exempel aktier eller räntor) eller en viss geografisk inriktning (till exempel Sverige eller Norden), som utgångspunkt ska placera minst 90 procent av fondförmögenheten i det angivna tillgångsslaget eller med den geografiska inriktningen. Skälet till det är att en värdepappersfond identifieras genom sitt namn. Namnet på fonden får därför inte vara vilseledande för en konsument. En bedömning görs dock alltid i det enskilda fallet.

Av Finansinspektionens praxis följer vidare att fondens namn inte får innehålla begrepp som ”säker”, om det inte kan styrkas att placeraren är tillförsäkrad insatt kapital eller viss avkastning. Fondens namn får inte heller innehålla ord som exempelvis ”trygg”, om det inte sätts i ett relevant sammanhang. Reservationslösa värdeord såsom ”bäst”, ”störst” och ”ledande” får inte användas om omdömena inte kan styrkas. Ledning kan även hämtas från Etiska nämnden för fondmarknadsförings (ENF) uttalanden. ENF har till exempel angett att beteckningarna ”Absolute return”, ”Kapitaltrygg” och ”Superfonden” kan vara vilseledande i fonder namn (ENF:s uttalande från den 29 april 2019 i ärendena 11/2018, 12/2018 och 13/2018 angående ifrågasatt vilseledande fonddamn).

Vad gäller om fondbolaget ska införa andelsklasser för första gången?

Om ett fondbolag ska införa andelsklasser för första gången ska [frågeformulär](#) besvaras och bifogas ansökan.

I fondbestämmelserna för en värdepappersfond som består av andelsklasser ska det finnas en förteckning över dessa andelsklasser. Förteckningen ska upprättas enligt följande principer. Den första andelsklassen som bildas benämns A, den andra B, den tredje C osv. Namnet eller beteckningen på andelsklassen ska anges. Om en fond har 30 andelsklasser eller fler ska de som överstiger 29 i förteckningen benämnas AA, BB, CC osv (se 23 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2013:9] om värdepappersfonder).

Vilket lägsta initiala teckningsbelopp bör en värdepappersfond ha för att den ska anses vara öppen för allmänheten (jfr 1 kap. 1 § första stycket 25 LVF)?

Lägsta initiala teckningsbelopp i en värdepappersfond bör enligt Finansinspektionens praxis uppgå till högst 50 000 kr för att den ska anses vara öppen för allmänheten. En bedömning görs dock alltid i det enskilda fallet.

§ 4 Fondens karaktär

Vad ska anges under § 4, fondens karaktär, i fondbestämmelserna för värdepappersfonder?

Syftet med denna paragraf är att den potentiella andelsägaren snabbt ska kunna bilda sig en rättvisande uppfattning om vad det är för typ av fond. Paragrafen kan sägas utgöra en portal till § 5 i fondbestämmelserna där en mer utförlig beskrivning av fondens placeringsinriktning finns. Finansinspektionens utgångspunkt är att beskrivningen i § 4 ska vara objektiv och saklig och att generella utfästelser liksom värdeladdade ord ska undvikas. Beskrivningen bör vara så konkret att det i efterhand går att utvärdera om fonden har uppfyllt angiven målsättning eller inte. Finansinspektionen anser att det bidrar till tydlighet om fondens mål kan kvantifieras eller relateras till något (till exempel ett jämförelseindex).

§ 5 Fondens placeringsinriktning

Vad ska anges under § 5, fondens placeringsinriktning, i fondbestämmelserna för värdepappersfonder?

Under denna paragraf ska fondbolaget noggrant redogöra för fondens placeringsinriktning. Redogörelsen ska göra det möjligt för en investerare att bedöma vilka risker som är förknippade med fonden. Om fonden endast ska placera i en viss bransch, i ett visst geografiskt område eller i finansiella instrument utgivna av en viss emittent eller liknande, ska det anges under fondens placeringsinriktning. Endast begrepp med en reell innebörd bör användas och, i förekommande fall, tillsammans med procentuella angivelser. Vid användning av begrepp som *huvudsakligen* och *främst* bör bolaget definiera vad som avses.

Om fonden är en räntefond bör den genomsnittliga durationen, det vill säga den genomsnittliga löptiden, på fondens innehav eller löptiden för enskilda

finansiella instrument i fonden framgå. Durationsintervallet bör anges som en intervall, det vill säga med ett minimum och ett maximum.

Vad gäller om fonden ska använda sig av Value at Risk (VaR)?

Fondbolaget ska för varje värdepappersfond välja den metod för beräkning av de sammanlagda exponeringarna som är mest lämplig med hänsyn till fondens placeringsstrategier, typen av derivatinstrument som används och deras komplexitet samt hur stor del av fonden som utgörs av derivatinstrument (25 kap. 4 § andra stycket FFFS 2013:9). Fondbolaget får beräkna de sammanlagda exponeringarna med hjälp av åtagandemetoden, en Value at Risk-modell eller någon annan lämplig avancerad riskbedömningsmetod. Fondbolaget får dock endast använda en Value at Risk-modell eller någon annan avancerad riskbedömningsmetodmodellen efter att ha fått tillstånd av Finansinspektionen (25 kap. 4 § första stycket FFFS 2013:9).

Om fondens sammanlagda exponeringar ska beräknas med en Value at Risk-modell (VaR) eller någon annan avancerad riskbedömningsmetod ska det framgå av § 5, fondens placeringsinriktning, i fondbestämmelserna. Vidare ska modellen beskrivas i fondbestämmelserna (se 23 kap. 9 § och 25 kap. 9 § FFFS 2013:9). Beskrivningen av modellen ska åtminstone innehålla relevanta uppgifter som används för modellen och framgår av 25 kap. 7–8 §§ FFFS 2013:9.

Dessutom ska [frågeformulär](#) besvaras och bifogas ansökan. Formuläret utgår från relevanta delar i FFFS 2013:9 och CESR's Guidelines on Risk Measurement and the Calculation of Global Exposure and Counterparty Risk for UCITS med referens CESR/10-788.

§ 7 Särskild placeringsinriktning

Vad ska anges i fondbestämmelserna om fondens innehav är valutasäkrade?

Om fonden vid varje tidpunkt använder sig av valutaderivat för att helt eller delvis valutasäkra sina innehav ska det anges i § 7, särskild placeringsinriktning, i fondbestämmelserna. Att helt valutasäkra innehaven betyder att fondens alla tillgångar valutasäkras. Att en fond är delvis valutasäkrad innebär att endast vissa tillgångar valutasäkras. Det är då inte fråga om att valutasäkra en viss procent av fonden eller ett skönsmässigt val

av tillgångar. I stället ska det i fondbestämmelserna för fonder som är delvis valutasäkrade specificeras vilka tillgångar som är valutasäkrade.

Begreppet valutasäkring ska i § 7 endast användas i den betydelse som angetts ovan. Om fondbolaget på annat sätt minskar valutarisken i fonden bör det i stället beskrivas under § 5, fondens placeringsinriktning, i fondbestämmelserna.

§ 11 Avgifter och ersättning

Är det möjligt att ha prestationsbaserad ersättning i allokeringfonder/blandfonder?

En prestationsbaserad avgiftsmodell, och den jämförelsenorm som tillämpas för uttag av prestationsbaserad avgift, behöver vara förenlig med fondens placeringsinriktning. För en fond som placerar både i aktierelaterade och i ränterelaterade instrument kan detta innebära att jämförelsenormen för beräkning av prestationsbaserad ersättning behöver vara sammansatt av dels ett aktieindex, dels ett ränteindex. Finansinspektionen anser att det i blandfonder och allokeringfonder som regel krävs att fondens normalfördelning mellan aktierelaterade respektive ränterelaterade instrument anges i fondbestämmelserna, om fonden ska ha en prestationsbaserad avgiftsmodell. I annat fall är det inte möjligt att bedöma hur jämförelsenormen för beräkningen av prestationsbaserad avgift förhåller sig till fondens placeringsinriktning.

Se även Esmas riktlinjer för resultatbaserade avgifter i fondföretag och vissa typer av alternativa investeringsfonder ([ESMA34-39-992 SV](#)).

Ansökan om godkännande av nya och ändrade fondbestämmelser

Vad krävs för att Finansinspektionen ska bevilja undantag enligt 5 kap. 24 § LVF?

Enligt 5 kap. 24 § LVF får Finansinspektionen för en värdepappersfond tillåta avvikelser från de villkor som anges i 6, 7, 8, 11, 14, 16, 21 eller 22 §§ och från fondbestämmelserna under sex månader från det att verksamheten påbörjades, ändrade fondbestämmelser började tillämpas eller en fusion genomfördes. Avvikelser kan även beviljas under en kortare period än sex månader. Det är fondbolaget som ska visa att det begärda

undantaget behövs. För att Finansinspektionen ska bevilja undantaget behöver därför fondbolaget kunna motivera varför undantaget är nödvändigt och hur lång tidsperioden behöver vara.

Underrättelse till andelsägare enligt 4 kap. 9 a och b §§ LVF

Ändringar som Finansinspektionen bedömt inte kräver underrättelse och som gäller omedelbart (dvs. fr.o.m. dagen för beslut)

- 1) Ändringar som inte påverkar andelsägarna, exempelvis rent redaktionella ändringar (se prop. 2010/11:135 s. 243).
- 2) Ändring av jämförelseindex i en fond som inte är en indexfond, om ändringen består i att ett likvärdigt index ersätter det befintliga.
- 3) Ändring av första teckningsbelopp eftersom det inte påverkar befintliga andelsägare.

Ändringar som typiskt sett kräver underrättelse men som gäller omedelbart (4 kap. 9 a § LVF)

Ändringar som andelsägarna behöver känna till men som inte bör påverka deras val att placera i fonden. Andelsägarna får på detta sätt kännedom om ändringen men möjligheten till utträde påverkas inte. Exempel på ändringar som kräver underrättelse enligt 4 kap. 9 a § LVF.

Andelsklasser

- 1) Införande av andelsklasser i en fond som inte tidigare har haft andelsklasser.
- 2) Införande av andelsklass i en fond där befintliga andelsklasser har prestationsbaserad förvaltningsavgift och den tillkommande andelsklassen inte har prestationsbaserad förvaltningsavgift men en högre fast förvaltningsavgift än övriga andelsklasser.

Derivat

- 1) Från derivat för effektivisering till att även ta hävstång.
- 2) Från derivat för effektivisering till derivat som ett led i placeringsinriktningen.
- 3) Från derivat för effektivisering till derivat och OTC-derivat för effektivisering.
- 4) Från derivat i svensk valuta till derivat även i utländsk valuta.

Index

En indexfond byter index men har fortfarande samma inriktning.

Försäljning och inlösen

- 1) Borttag eller nedsättning av inlösenavgifter.
- 2) Borttag eller nedsättning av minsta belopp för ytterligare teckning i en värdepappersfond.
- 3) Ändringar av bryttider för teckning eller inlösen i en värdepappersfond.

Övrigt

- 1) Namnbyte på en värdepappersfond (se prop. 2010/11:135 s. 242 f.)
- 2) Ändring av utdelningstidpunkt.
- 3) Ändring av limiter och placeringsinriktning. Om risken eller värdepappersfondens karaktär ändras föranleder det en underrättelse enligt 4 kap. 9 b § LVF.
- 4) Ändring av duration. Om risken ändras föranleder det en underrättelse enligt 4 kap. 9 b § LVF.

Ändringar som innebär att underrättelse sätts på tid, minst 30 dagars utträdesperiod och gratis inlösen (4 kap 9 b § LVF)

Ändringar som bedöms ha ”väsentlig betydelse” och som kan förväntas påverka andelsägarnas val att placera i fonden förutsätter en underrättelse enligt 4 kap. 9 b § LVF. Exempel på sådana ändringar är genomgripande förändringar av fondens placeringsinriktning, höjda avgifter och möjlighet för fonden att använda derivatinstrument (se prop. 2010/11:135 sid. 242 f. och 298). Om förutsättningarna är uppfyllda ges andelsägarna möjlighet till utträde ur värdepappersfonden innan ändringarna träder i kraft.

Ikraftträdandet ska med andra ord sättas så långt framåt att minst ett ordinarie utträdestillfälle hinner infalla innan dess. Under minst en 30-dagarsperiod mellan underrättelsen och ikraftträdandet ska andelsägarna få möjlighet att utträda utan att detta medför några avgifter, vid sidan av rena avvecklingskostnader (se prop. 2010/11:135 s. 244 och 299). Det är värt att notera att information som avser ändring av fondbestämmelser enligt 4 kap. 9 b §, 5 a kap. 7 § eller som avser fusion enligt 8 kap. 8 § LVF alltid ska lämnas till andelsägaren eller den som förvaltaren har antecknat i

andelsägarens ställe. Exempel på ändringar som kräver underrättelse enligt 4 kap. 9 b § LVF.

- 1) Större förändringar i placeringsinriktning och av fondens karaktär (exempelvis från globalfond till tillväxtmarknader).
- 2) Från indexfond till aktiefond med etisk profil.
- 3) Höjda avgifter.
- 4) Byte av index.
- 5) Ändring i risknivån genom exempelvis införande av derivatinstrument som ett led i placeringsinriktningen.
- 6) Ändring i rätten till omedelbar inlösen.
- 7) Byte till ny förvaltare.
- 8) Borttagande av andelsklasser – underrättelse till de som berörs.

Ändringar som inte får göras

Genomgripande ändringar av bestämmelser som typiskt sett får anses ha varit avgörande för att en andelsägare investerat i fonden. Sådana ändringar får anses strida mot andelsägarnas intresse, se prop. 2010/11:135 s. 241.

Verksamhetsplanen

Ekonomiska förhållanden

Vad ska framgå av avsnittet om ekonomiska förhållanden i verksamhetsplanen?

Avsnittet ska innehålla det som framgår av 2 kap. 9 § FFFS 2013:9.

I prognosen för fondbolagets ekonomiska förhållanden ska bolaget enligt 2 kap. 9 § FFFS 2013:9 redovisa vilka antaganden som prognosen bygger på. Hur omfattande bör denna redovisning vara?

Redovisningen av antaganden bör vara av sådan omfattning att det framgår varför posterna i balans- och resultaträkningen uppgår till en viss storlek. Det bör exempelvis framgå vilka antaganden som har gjorts beträffande storleken på fondförmögenheten, intäkter från fondförvaltningen, antalet anställda och hur personalkostnader har beräknats. Intäkter från prestationsbaserade avgifter bör som utgångspunkt inte ingå i prognosen, eftersom dessa intäkter är osäkra. Vidare bör den eurokurs som används

anges. Verksamhetsplanen bör dessutom innehålla en förklaring till utveckling mellan åren.

Balans- och resultaträkningen bör innehålla de poster som är relevanta för förståelse av bolagets ekonomiska förhållanden. Posten eget kapital bör specificeras.

Enligt 2 kap. 9 § första stycket 2 FFFS 2013:9 ska prognosen omfatta "en analys av kapitalkraven enligt 2 kap. 8–10 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder". Räcker det om analysen omfattar det högsta av de två alternativa kapitalkraven?

Analysen av kapitalkraven ska innehålla båda alternativa sätten för beräkning av kapitalkrav, se avsnittet "Kapitalkrav för fondbolag". Det är dock bara det högsta kapitalkravet som behöver jämföras med bolagets egna medel i verksamhetsplanen.

Behöver beräkningen av egna medel specificeras?

Bolaget ska i prognosen redovisa vilka antaganden som den bygger på. Beräkningen av egna medel ska därför specificeras.

Vad bör känslighetsanalyserna utgå ifrån?

Känslighetsanalyserna bör utgå från olika stressade scenarion utifrån relevanta antaganden som bolaget har gjort och som påverkar väsentliga poster i resultat- och balansräkningen. Det kan exempelvis vara att fondförmögenheten uppgår till ett lägre belopp än prognosticerat, att avkastningen i fonderna blir sämre än prognosticerat och att kostnaderna i verksamheten blir högre än prognosticerat.

Finansiering av verksamheten bör anges. Om det framgår av känslighetsanalysen att bolagets egna medel är lägre än kapitalkravet i ett stressat scenario, bör bolaget ange i verksamhetsplanen vilka åtgärder som bolaget planerar att vidta. Det kan till exempel vara en beskrivning av hur ägarna avser att tillskjuta medel eller en plan för hur bolaget kan minska sina kostnader.

Kapitalkrav för fondbolag

Hur mycket egna medel behöver ett fondbolag ha?

Kraven på fondbolags egna medel under pågående verksamhet framgår av 2 kap. 8–10 §§ LVF. Bolaget ska beräkna krav på egna medel utifrån två sätt, där kravet på egna medel är det högsta av dessa. Det ena sättet framgår av 2 kap. 8 och 9 §§ LVF och baseras på startkapital och fondförmögenhet. Det andra sättet framgår av 2 kap. 10 § LVF och baseras på fasta omkostnader.

Hur ska fasta omkostnader beräknas?

Hur fasta omkostnader ska beräknas framgår av artikel 13 i förordning (EU) 2019/2033¹ (värdepappersbolagsförordningen) samt artikel 1 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1455².

Om bolaget har bedrivit verksamhet under minst ett år ska bolaget använda siffror från sin senaste reviderade årsredovisning, se artikel 1 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1455. Om bolaget inte har bedrivit verksamhet under ett år ska bolaget utgå ifrån förväntade fasta omkostnader enligt de prognoser som bolaget har lämnat in vid ansökan om auktorisation, enligt artikel 13.3 i värdepappersbolagsförordningen.

Vid beräkningen av fasta omkostnader ska bolaget utgå ifrån sina totala kostnader. Därefter får vissa poster dras av, se artikel 13.4 i värdepappersbolagsförordningen och artikel 1 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1455. Bolaget ska alltså inte tillämpa en adderande metod, där bolaget adderar olika kostnader som bolaget bedömer är fasta kostnader. I stället ska bolaget tillämpa en subtraktiv metod, där bolaget utgår ifrån sina totala kostnader och drar av de poster som får dras av enligt tillämpliga regler, se artikel 13.4 i värdepappersbolagsförordningen och artikel 1 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1455.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014.

² Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1455 av den 11 april 2022 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 vad gäller tekniska tillsynsstandarder för kapitalbaskrav för värdepappersföretag baserade på fasta omkostnader.

Vilka poster får ett fondbolag räkna in i sina egna medel?

Ett fondbolag får i sina egna medel räkna in de poster som ingår i kapitalbasen enligt artiklarna 25–91 i tillsynsförordningen³ samt 3 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar (5 kap. 3 § FFFS 2013:9). Vanliga poster som ingår, eller ska dras av, är följande:

- + Aktiekapital
- + Överkursfond (artikel 26.1 b i tillsynsförordningen)
- +/- Balanserat resultat (artikel 26.1 c, 26.2 och 36.1 a i tillsynsförordningen)
- + Övriga reserver (artikel 26.1 e i tillsynsförordningen)
- Immateriella tillgångar (artikel 36.1 b i tillsynsförordningen)
- Uppskjutna skattefordringar som är beroende av framtida lönsamhet (artikel 36.1 c i tillsynsförordningen)

När det gäller balanserat resultat får bolaget enbart inkludera vinst som är fastställd av bolagsstämman. Förlust ska däremot alltid dras av, se artikel 36.1 a i tillsynsförordningen. Bolaget kan även få tillstånd av Finansinspektionen att räkna med vinst innan den är fastställd av bolagsstämman i enlighet med artikel 26.2 i tillsynsförordningen.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.